

Til Folketingets Miljøudvalg.

11.04.2012

Forbedring af den danske natur kræver økonomi, men også bedre ledelse og arbejdsklima. Det nys varslede strukturomlægning i Miljøministeriet bør derfor udskydes til evalueringen af Strukturreformen er gennemført primo 2013. Forhåbentlig genskabes de stærke tværfaglige miljøer på natur-og miljøområdet hos én instans.

Status for naturen i Danmark.

Det står skidt til med den danske natur. I rapporten "Danmarks Biodiversitet 2010, Status, Udvikling og Trusler" fra Danmarks Miljøundersøgelser, 2011, konkluderes, at for alle naturtyper : skov, kyst, hede/græsland, eng/mose, søer, vandløb, hav, agerland og by landskaber er der tale om fortsat tab af biologisk mangfoldighed, selvom der er forskel på, hvor galt det står til. Den samlede konklusion er derfor, at tabet af biodiversitet ikke er standset i 2010.

I rapporten "Danmarks Natur frem mod 2020 – om at stoppe tabet af biologisk mangfoldighed" fra 42 forskere, offentliggjort af Det Grønne Kontaktudvalg, marts 2012, peges der entydigt på behovet for, at den danske natur planlægges og plejes bedre, end tilfældet er nu.

Statsminister Anders Fogh udtalte to år efter valgsejren - på Venstres landsmøde i 2003 : " Der er ikke en frø, ikke en fugl, ikke en fisk, der har fået det ringere som følge af regeringens miljøpolitik ". Nu er der til overflod ført videnskabelig dokumentation for, at det modsatte har været tilfældet.

En væsentlig årsag er det traditionelle danske landbrugs dyrkningsmetoder, som fortsætter ensretningen og den alt for store belastning af vores omgivelser med kvælstof og fosfor, sprøjtegifte, m.v. Uanset at 2/3 af vores søer og de fleste af vores fjorde ikke lever op til målsætningen om god økologisk tilstand, blev de nye vandplaners færdiggørelse forsinket i årevis og endte op med et alt for lille reduktionsmål for kvælstofudvaskningen. Således indeholder vandplanerne kun et samlet kvælstof reduktions krav på 9000 tons årligt inden 2015, mens yderligere ca. 10.000 tons nedsættelse er udsat fra 2015 til 2027. Hvis biodiversiteten i det danske havmiljø skal sikres, er det efter fremtrædende forskere en reduktion i kvælstof på samlet 30.000 tons årligt, vi skal præstere.

I årsrapporten fra det Miljøøkonomiske Råd, februar 2012, påpeger vismændene, at Miljøministeriet oprindeligt beregnede, at der skulle reduceres 28.000 tons kvælstof årligt for at opnå god økologisk tilstand. Imidlertid var der usikkerhed om beregningerne, og derfor blev målet nedjusteret til 19.000 tons årligt. Man kan sige, at der anvendes et omvendt forsigtighedsprincip, hvor usikkerheden kommer landbrugsproduktionen til gode i form af mindre restriktiv regulering, skriver vismændene, der påpeger, at den måde at bruge forsigtighedsprincippet på øger risikoen for, at der skabes en irreversibel udvikling i miljøet.

Til overflod har Miljøministeriet reduceret overvågningen af indholdet af næringsstoffer i vandmiljøet – i havmiljøet efter professor Stig Markager, DMU, til det halve – hvilket primo 2012 bekymrer såvel grønne organisationer som landbruget.

På trods af enkelte positive tendenser udvikler Danmarks natur sig samlet set desværre klart negativt.

Den nye regerings mål for styrkelse af naturgrundlaget.

Det er derfor glædeligt, at den nye regering efter Regeringsgrundlaget " Et Danmark, der står sammen", okt. 2011, vil fremlægge en Naturplan Danmark, der vil forbedre situationen ved 6 nærmere beskrevne hensigtserklæringer, hvoraf den ene skal fremhæves : "at sikre Danmark som et varieret, spændende og attraktivt land med en rig natur med sammenhængende naturområder og et rent miljø, også til havs".

Styrkelse af naturgrundlaget kræver mere end økonomi.

Skal der indhold bag de smukke ord – og det haster – vil det indebære en økonomisk saltvandsindsprøjtning til området samtidig med, at der i Miljøministeriet, de 98 kommuner og 5 regioner sker en effektivisering af opgaveløsningen og ledelsen. Kommunalreformen, 1. jan. 2007, betød et farvel til de mange tværfaglige miljøer i amterne, der gennem en årrække var opbygget og trimmet til at varetage mere komplicerede opgaver inden for socialvæsen, psykiatri, undervisning og kultur, sundhedsvæsen, trafik og miljø og regional udvikling. På bl.a. natur- og miljø området blev der således med strukturreformen skabt væsentligt mere komplicerede og ressourcekrævende systemer, forudsat samme kvalitet skulle kunne præsteres. Dertil kommer, at yderligere løbende omstruktureringer og rationaliseringer har vanskeliggjort opgavevaretagelsen og reduceret arbejdsglæden.

Evaluering af Kommunalreformen, jan. 2007.

I slutningen af jan./primo februar 2012 har regeringen følgende Regeringsgrundlaget påbegyndt udvalgsarbejdet om "Evaluering af Kommunalreformen". Arbejdet skal være afsluttet januar 2013, men udvalget kan gøre status for arbejdet i maj 2012 forud for drøftelserne om kommunernes og regionernes økonomi for 2013. Der er nedsat underarbejdsgrupper for hvert af de udvalgte 4 opgaveområder : sundhedsområdet, socialområdet og specialiserede undervisningstilbud, natur- og miljøområdet og endelig området for regional udvikling. Af Regeringsgrundlaget fremgår specifikt, at forvaltningen af naturområder indgår i overvejelserne om en justering af strukturreformen. Der er hermed skabt mulighed for at rette op på de værste "skæverter" – også økonomiske – følgende Kommunalreformen, 1. jan. 2007.

Ny struktur varslet i utide i Miljøministeriet.

Set i dette perspektiv virker det meget overraskende, at Naturstyrelsen i en pressemeddelelse d. 29. marts 2012 varsler nye strukturændringer i såvel Naturstyrelsen som i Miljøstyrelsen. Citater fra pressemeddelelsen: " Naturstyrelsen forbereder en strukturændring, der vil medføre en større decentralisering og en relativ mindre centralisering", og "Et af hovedelementerne i den nye struktur bliver oprettelsen af Naturforvaltningsenheder over hele landet, der skal tage sig af alle opgaver, der løses bedst lokalt og tæt på naturen. Styrelsen vil nedlægge 6 enheder, der i dag er placeret i byerne, og flytte opgaverne ud på skovridergårdene. Dernæst vil man samle myndighedsudøvelse i den centrale enhed i København (...) Det gælder afgørelser i forhold til f.eks. planloven, miljøvurderinger og sager om

beskyttelseslinjer. Man vil også samle andre funktioner, f.eks. grundvandskortlægningen i Aalborg.(...) Som konsekvens vil Miljøstyrelsen tilpasse sin organisation, idet de to styrelser har bofælleskaber i Aarhus, Odense og Roskilde. Miljøstyrelsen vil opretholde sin decentrale enhed i Aarhus, men flytte aktiviteter i Roskilde til København. Miljøstyrelsens decentrale enhed i Odense vil ad åre blive nedlagt, og der skal i de kommende måneder findes en løsning for medarbejdernes fremtidige arbejdsplads.”

Hvordan det videre arbejde med vandplaner, naturplaner og overvågningen af vand og natur skal foregå, fremgår ikke.

Lad være med at foregribe evalueringen af Kommunalreformen.

Der er ikke tvivl om, at denne varslede omstrukturering vil foregribe evalueringen af kommunalreformen på natur-og miljøområdet og foruddiskontere evalueringen af snitfladerne i opgavevaretagelsen. Skulle evalueringen give et andet resultat end den nu udmeldte omstrukturering skal medarbejderne og opgavevaretagelsen lide under to omstruktureringer med måske ganske få års mellemrum.

På natur – og miljøområdet har vi brug for en gedigen, uhildet evaluering af opgavevaretagelsen i regi af Kommunalreformen, 1. jan. 2007, omfattende alle tre instanser stat, regioner og kommuner, der ikke bør foregribes gennem løsrevne strukturomlægninger i utide. Dermed skabes det bedste grundlag – også personalemæssigt – for det af regeringen varslede ”tigerspring” fremad for den danske natur.

Jørgen Dan Petersen, biolog, vand-og
naturforvaltningschef i Fyns Amt
1984 – 2005, amtsdirektør 2006.